

REPUBLICA MOLDOVA

Raionul Orhei

Primăria Comunei Step-Soci

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Step-Soci, Raionul Orhei

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,

în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Step-Soci

Aprobat de:

Consiliul Local Step-Soci

Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Step-Soci, Raionul Orhei

Notă: Prezentul document este un instrument de planificare flexibil, care se poate adapta și completa pe măsură ce survin schimbări în situația economică, socială și de mediu. Pentru rezultate optime, este esențial ca autoritățile locale și comunitatea să colaboreze îndeaproape, beneficiind totodată de sprijinul partenerilor și investitorilor externi.

PREFAȚĂ

Step-Soci este satul de reședință al comunei cu același nume din raionul Orhei, Republica Moldova, din care mai face parte și satul Budăi.

Prezentul Plan Local de Acțiuni (PLA) pentru comuna Step-Soci, din raionul Orhei, urmărește să ofere o strategie de dezvoltare rurală integrată și durabilă. Pe baza unei analize a resurselor naturale, a contextului socio-economic și a infrastructurii actuale, documentul propune soluții practice pentru a spori bunăstarea locuitorilor, a sprijini economia locală și a proteja mediul înconjurător.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică
- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție

- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsurile propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"

LISTĂ FIGURI

1. Harta „Sub-tipuri de sol”
2. Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”
3. Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”
4. Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”
5. Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”
6. Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor
7. Harta „Acoperirea terenurilor”
8. Harta „Eroziunea solului”
9. Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele	4
2.2. Resursele naturale.....	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier.....	7
2.2.3. Resurse minerale.....	7
2.2.4. Resurse energetice.....	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale	12
2.6.1. Eroziunea solului.....	12
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	14
3.1. Oportunități de dezvoltare.....	14
3.2. Constrângeri de dezvoltare.....	14
3.3. Scenarii de dezvoltare	14
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	14
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică	14
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă).....	15
4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE	15
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor	15
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	16
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	25
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	25
5.2. Mesaje-cheie.....	25
5.3. Public-țintă	27
5.4. Canale de comunicare	28
5.5. Activități propuse.....	29
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	31
BIBLIOGRAFIE	31
ANEXE	31

1. INTRODUCERE

Comuna Step-Soci, amplasată în raionul Orhei, se caracterizează printr-un potențial agricol considerabil și peisaje colinare, specifice zonei centrale a Republicii Moldova. În pofida resurselor naturale favorabile, comuna se confruntă cu provocări precum migrația tinerilor, infrastructură deficitară și practici agricole nesustenabile. Acest Plan Local de Acțiuni stabilește direcții de dezvoltare care să echilibreze nevoile economice cu obiectivele de conservare a mediului și de creștere a calității vieții.

Obiective specifice:

- Analiza factorilor naturali, socio-economici și de infrastructură ce influențează comuna Step-Soci
- Identificarea principalelor priorități de dezvoltare și a provocărilor
- Formularea de soluții și măsuri concrete pentru stimularea economiei rurale, modernizarea infrastructurii și protecția mediului
- Implicarea activă a comunității, a autorităților și a partenerilor (investitori, ONG-uri, donatori) în implementarea proiectelor.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Step-Soci se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 94,2 m, maximă 307,5 m (amplitudine altitudinală ~213,3 m). Panta medie a terenului este de ~5,8°, cu porțiuni abrupte (panta maximă ~32,5°). Expoziția medie a versanților este de ~178,9° (sudică). Relieful comunei este accidentat, dominat de dealuri cu versanți abrupti. Pantele medii de aproximativ 10% și expunerea spre sud impun măsuri stricte de conservare a solului. În punctele de relief mai joase se dezvoltă culturi cerealiere și furajere, iar suprafețele mai înalte și înclinate sunt ocupate de pășunat și plantații de pomi. Parametrii morfometrici (altitudine medie ~165 m, amplitudine ~213 m) sugerează un relief fragmentat cu interfluvii accidentate. Lucrările antierozionale (terase, șanțuri de scurgere, vegetație stabilizatoare) sunt esențiale în aceste condiții pentru a proteja solul de degradare excesivă.

Clima. Localitatea are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-1,14°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 119 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Sursele de apă. Comuna beneficiază de prezența râului Valea Socilor, care nemijlocit traversează comuna și trei cursuri provizorii mici de apă. Pe teritoriul comunei sunt amenajate 36 iazuri mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri constituie 17 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat resursele de apă se vor micșora.

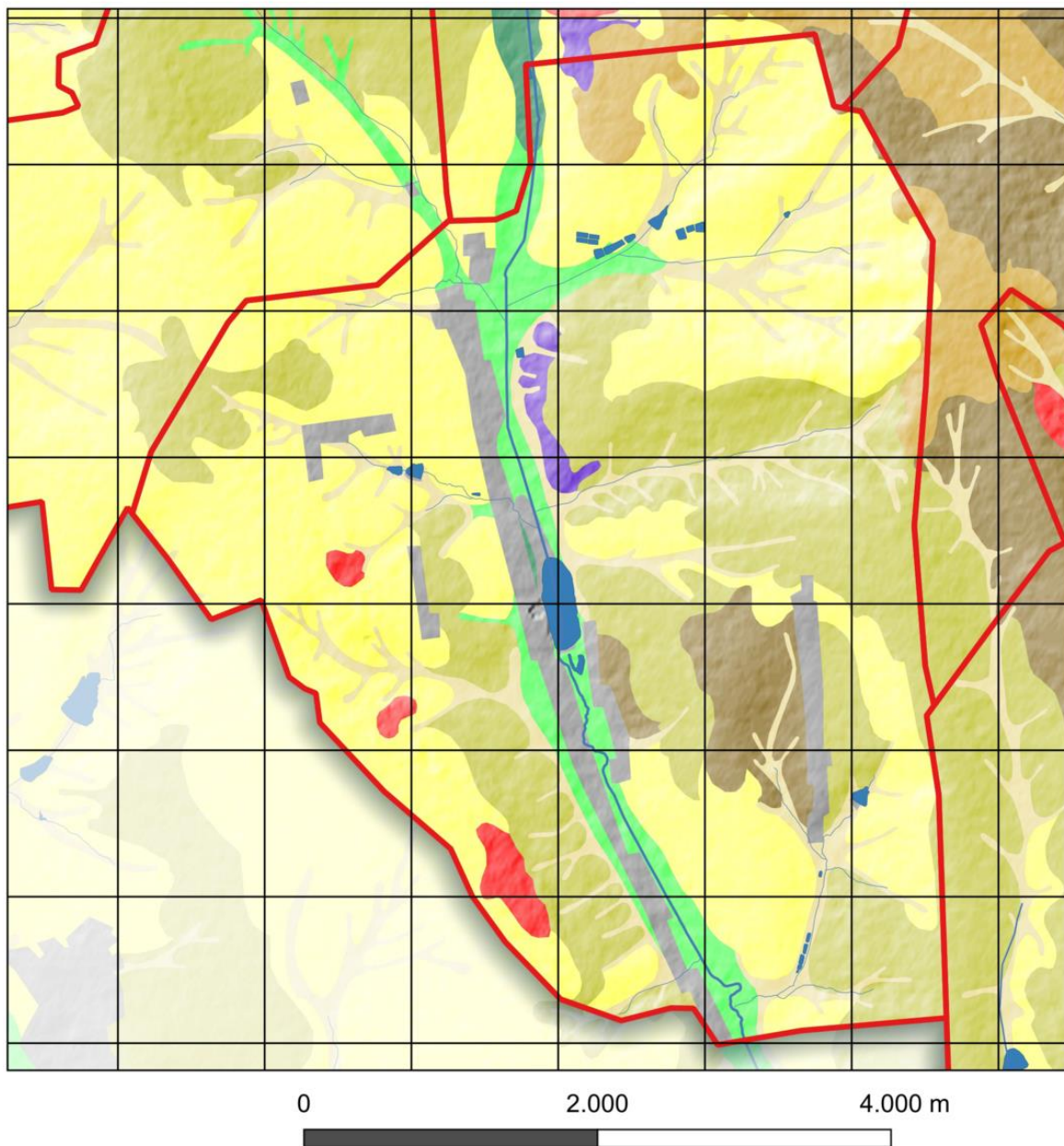
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Cernoziomurile sunt solurile predominante pe teritoriul comunei, ocupând cea mai mare parte a suprafeței și favorizând utilizarea agricolă. Alte tipuri de sol sunt puțin extinse, având o importanță secundară în peisajul pedologic local.

Solurile predominant cernoziomice susțin culturi de cereale (grâu, porumb), oleaginoase (floarea-soarelui) și viță-de-vie. Prin rotația culturilor și practici agroecologice se pot menține fertilitatea și productivitatea ridicată.

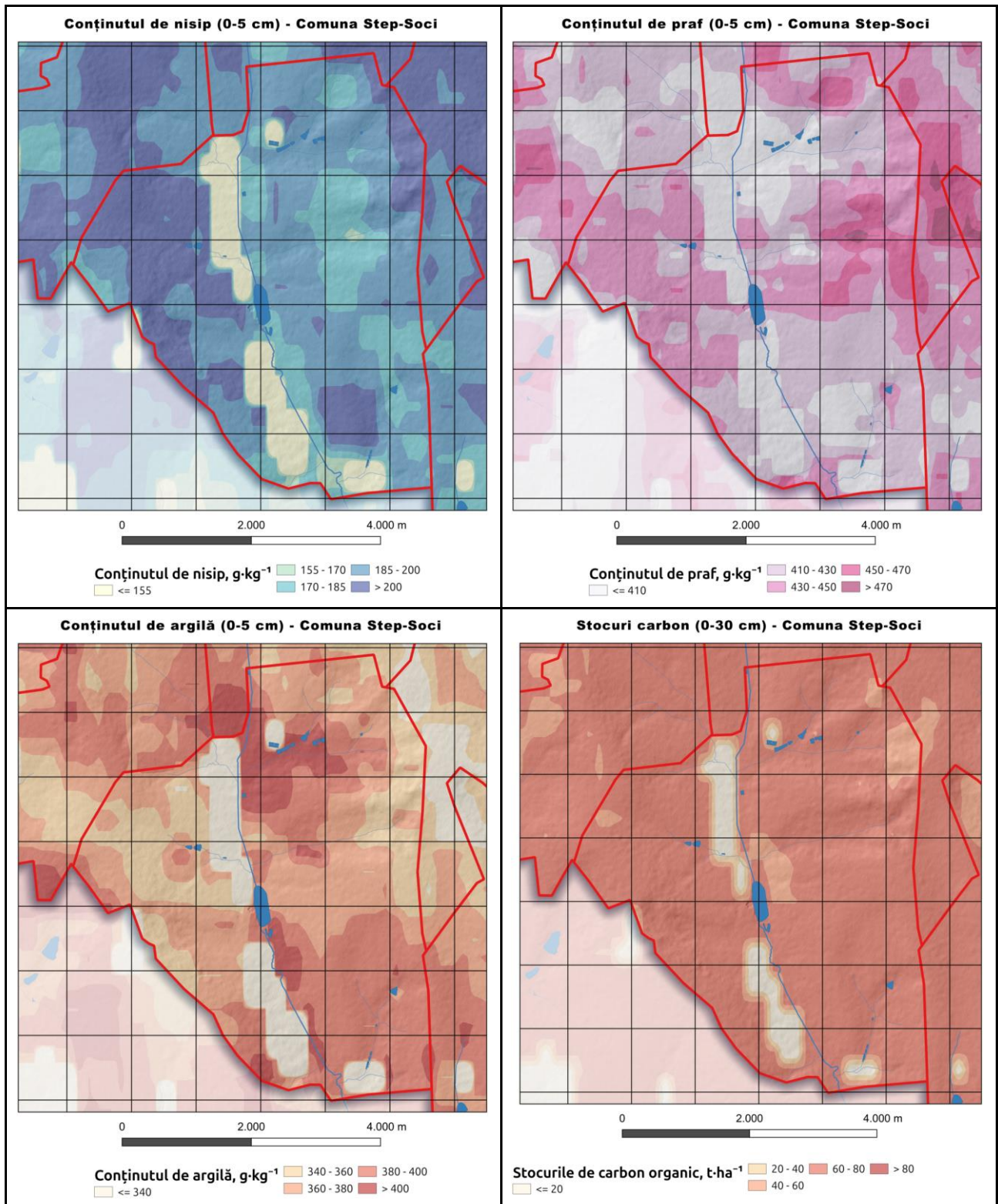
Sub-tipuri de sol - Comuna Step-Soci

Sub-tipuri de sol

Alunecări de teren active	Cernoziom obișnuit	Sol cernizuomoid tipic
Cernoziom carbonatic	Cernoziom tipic	Sol cernoziomoid levigat
Cernoziom levigat	Sol aluvial mlăștinos	Sol aluvial molic

Solurile din această comună au o textură luto-argilooasă, cu circa 38% argilă, 43% praf (silt) și 19% nisip. Proporția ușor mai mare de nisip asigură un drenaj mai rapid și o încălzire timpurie a solului primăvara, însă acesta poate pierde umezeala mai repede în condiții de secetă. Conținutul de carbon organic este moderat (~6.4%), sugerând o fertilitate bună, care însă poate fi îmbunătățită în continuare prin aport de materie organică. Pentru a contracara pierderea rapidă a apei din sol, sunt recomandate practici de conservare a umidității (de exemplu, mulcirea și incorporarea de resturi organice).

Conținutul mediu de carbon organic în stratul 0–5 cm este 43.4 g/kg, scăzând la 21.7 g/kg în stratul 5–15 cm și la 20,0 g/kg în stratul 15–30 cm. La adâncimi mai mari, conținutul continuă să descrească: 16,8 g/kg la 30–60 cm, 11,0 g/kg la 60–100 cm și 7,9 g/kg în stratul 100–200 cm. Stocul total de carbon organic până la 30 cm adâncime este de ~62.9 t/ha. Se observă o diminuare accentuată a conținutului de carbon cu adâncimea (de ~5 ori mai mic la 2 m față de suprafață).

Primăria Step-Soci cuprinde și 8,85 ha de terenuri afectate, precum râpe și zone predispuse la alunecări de teren, care necesită intervenții pentru consolidare și reabilitare ecologică.

2.2.2. Fond forestier

Pădurile din zonă sunt restrânse, dar au rol crucial în protecția solului și menținerea biodiversității. Extinderea suprafețelor împădurite pe terenurile marginale poate atenua riscurile de eroziune și alunecări de teren.

Primăria Step-Soci dispune de un fond silvic care ocupă o suprafață totală de **249,29 ha**, dintre care terenuri proprietatea publică a statului constituie 175,2 ha și terenuri proprietatea publică a UAT – 55,39 ha și proprietatea privată – 18,71 ha.

Pe lângă pădurile propriu-zise, primăria dispune de **28,55 ha de perdele forestiere de protecție**, toate fiind proprietatea publică a UAT. Acestea sunt destinate protecției terenurilor agricole și infrastructurii locale, având o importanță deosebită în prevenirea eroziunii solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și îmbunătățirea microclimatului regional.

2.2.3. Resurse minerale

Pot exista mici depozite de nisip, argilă și pietriș, exploatabile pentru construcții la scară locală. Orice exploatare trebuie atent reglementată pentru a preveni daunele asupra mediului.

2.2.4. Resurse energetice

Nu sunt prezente zăcăminte fosile, însă se poate analiza potențialul energiei solare sau micro-eoliene, date fiind condițiile topografice și climatice.

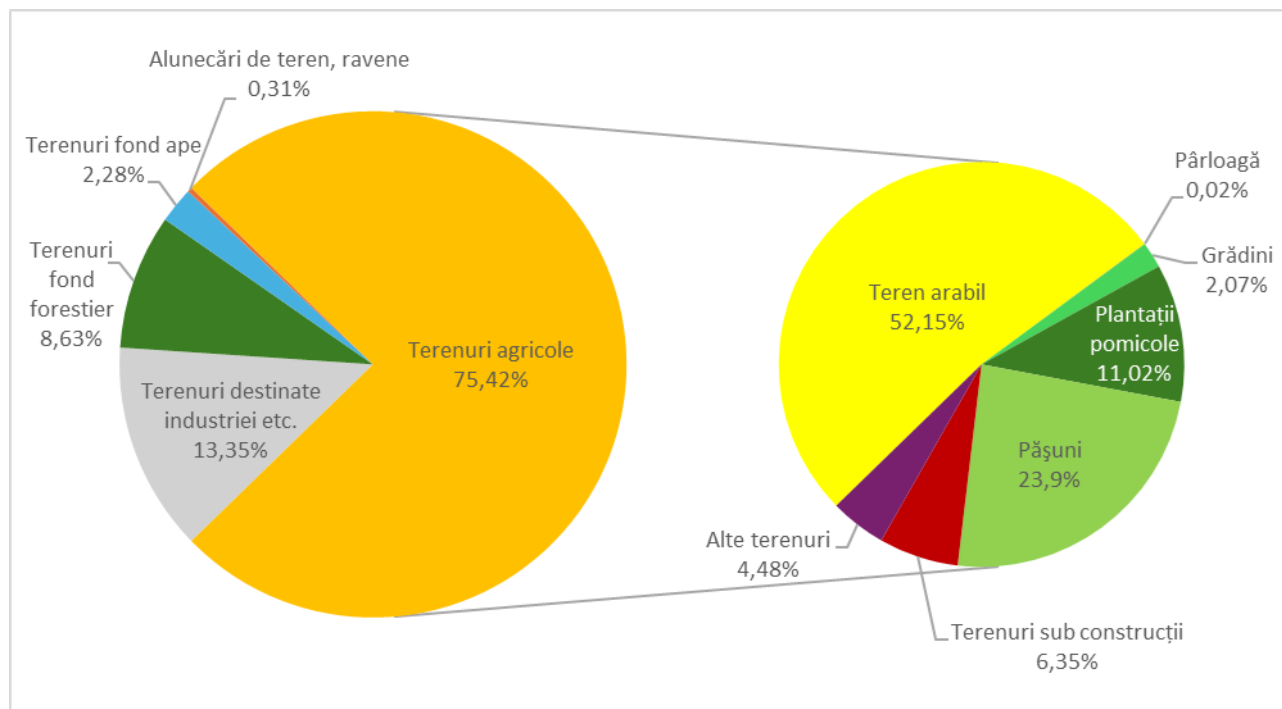
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

Structura utilizării terenurilor în comuna Step-Soci reflectă o economie rurală echilibrată, cu un accent pronunțat pe agricultură, dar și cu prezența unor categorii funcționale importante precum pășunile, terenuri destinate activităților industriale și construcțiilor.

Terenurile agricole ocupă 75,42% din suprafața comunei, consolidând poziția acestui sector ca element central al activității economice locale. Cel mai mare segment din această categorie este reprezentat de terenul arabil - 52,15%, ceea ce sugerează o cultură extensivă de cereale, plante industriale sau furaje. Pășunile acoperă o proporție de 23,9%, ceea ce reprezintă o valoare considerabilă și indică o componentă zootehnică bine reprezentată în

comună. Plantațiile pomicole, deși într-o proporție mai mică - 11,02%, reflectă existența unor suprafețe destinate pomilor fructiferi, contribuind la diversificarea producției agricole. În plus, grădinile (2,07%) și pârlaoga (0,02%) completează structura agricolă - grădinile fiind, în general, parte a gospodăriilor, iar pârlaoga indicând terenuri temporar neproductive. Terenurile sub construcții (6,35%) reflectă zonele de locuire și infrastructura edilitară - o valoare care indică o comunitate relativ dezvoltată și compactă. De asemenea, alte terenuri (4,48%) pot include drumuri, terenuri neproductive, spații verzi sau zone aflate în tranziție funcțională.

Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

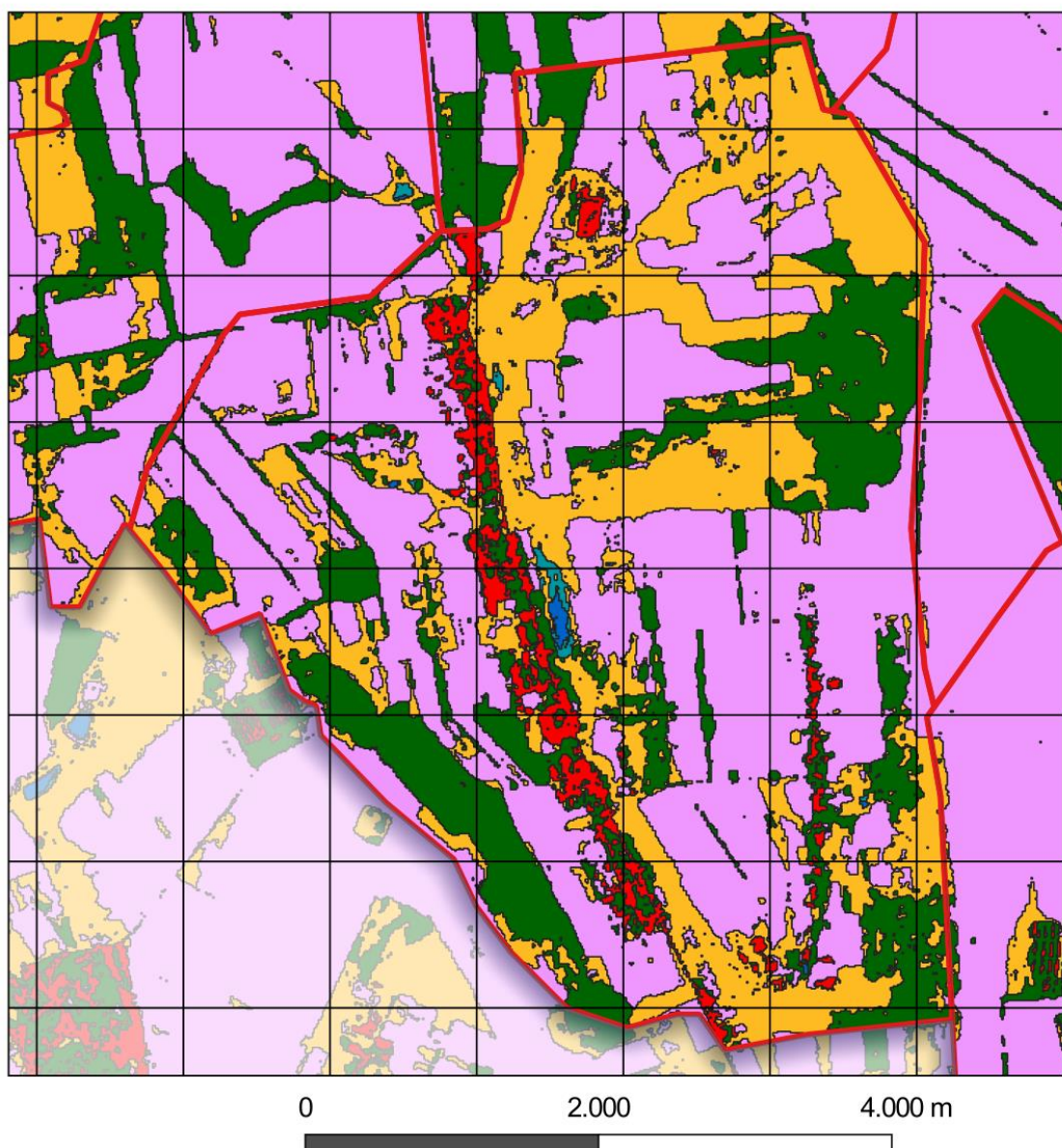

Un aspect important în cazul comunei Step-Soci este ponderea relativ mare a terenurilor destinate industriei, transporturilor și altor activități economice, care ajunge la 13,35%. Această cifră sugerează o activitate economică non-agricolă semnificativă, cu posibile spații industriale, depozite, ateliere sau rețele de transport.

Din punct de vedere ecologic, terenurile fondului forestier acoperă 8,63%, ceea ce contribuie la echilibrul mediului și la conservarea biodiversității. Pădurile pot fi atât o resursă economică, cât și o zonă de protecție împotriva eroziunii.

Terenurile din fondul apelor (2,28%) indică prezența unor resurse hidrografice (râuri, lacuri sau iazuri) cu potențial pentru irigații, pescuit sau activități recreative. În final, se remarcă un procent foarte redus al alunecărilor de teren și ravenelor – 0,31%, ceea ce sugerează o stabilitate geomorfologică relativ bună.

Acoperirea terenurilor - Comuna Step-Soci

Categoriile de terenuri	
Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente
Vegetație arboricolă	Terenuri construite
Pajiști	Zone umede îniebdate
Teren gol/vegetație rară	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Conform recensământului din 2014, populația comunei Step-Soci era de 1913 locuitori, în scădere față de 2004, când erau înregistrați 2403 locuitori (2006 loc. în satul Step-Soci și 397 loc. în satul Budăi). Până în 2024, populația a continuat să scadă, ajungând la 1648 de locuitori, această tendință fiind determinată de emigrarea forței de muncă și de îmbătrânirea demografică. Migrația tinerilor către orașe și străinătate produce un dezechilibru demografic și deficit de forță de muncă locală.

Așezările. Gospodăriile individuale reflectă specificul arhitecturii rurale moldovenești, însă infrastructura (drumuri, rețele de apă-canal) necesită investiții pentru a răspunde cerințelor moderne.

Infrastructura.

- **Drumuri:** Combină segmente asfaltate, pietruite și de pământ, necesitând reparații și întreținere;
- **Rețele de apă și canalizare:** Gospodăriile se bazează pe fântâni individuale; canalizarea este inexistentă sau minimală, cu riscuri de poluare a solului și apei;
- **Energie și telecomunicații:** Rețeaua de electricitate este stabilă, deși pot exista fluctuații; semnalul pentru internet și telefonie mobilă poate fi slab în anumite zone.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul de colectare și depozitare a deșeurilor este deficitar, existând practici de depozitare necontrolată. Modernizarea și centralizarea gestionării deșeurilor ar reduce poluarea solului și apei.

2.5.2. Biodiversitatea

Habitatele forestiere și vegetația spontană susțin o diversitate biologică moderată. Creșterea suprafețelor împădurite și implementarea zonelor protejate pot contribui la menținerea biodiversității.

2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)

Numărul total al perdelelor forestiere de protecție identificate în comună este de 27, extinse pe o suprafață de 19,75 ha, 19 fiind în stare satisfăcătoare (24 PFP grad slab de uscare, 2 PFP grad mediu de uscare, în 1 PFP vegetația lipsește complet și gradul de uscare nu poate fi evaluat), și opt prezintă stare funcțională nesatisfăcătoare.

PFP-urile analizate includ vegetație lemnoasă:

- arboret monodominant de nuc, prezent în 15 PFP și salcâm în 3 PFP.
- specii în amestec: paltin, arțar, cireș, și alte diverse specii tari – 7 PFP.

În dependență de vârsta medie a speciei de bază, se găsesc 2 PFP de 10 ani, câte 5 PFP de 15 ani și 35 ani, 3 PFP – 20 ani, 9 PFP – 40 ani, și 2 PFP de 50 ani.

Construcția PFP:

- 1 rând, cu lățimea de 2 m – 9 PFP
- 2 rânduri, lățimea de 4 m – 9 PFP
- 3 rânduri, cu lățimea de 5 m – 1 PFP
- 4 rânduri, 6 m – 6 PFP
- 5 rânduri, 8 m – 1 PFP

În structura perdelelor forestiere examinate se găsesc o serie de specii arborescente și arbustive de vârsta între 5 și 10 ani: măcieș (în 12 PFP), porumbar (în 7 PFP), păducel (în 5 PFP), sânger (3 PFP), lemn cînesc (12 PFP), coacăz (1 PFP).

Perdelele forestiere de protecție sunt amplasate pe cernoziomuri și cernoziomuri cenușii, cu un relief predominant de versantul plan – 26 PFP, fiind caracterizate printr-o stabilitate bună a solului, având ca terenuri adiacente culturi agricole.

Suprafața celor 27 PFP (19,75 ha) identificate reprezintă doar 1,1% din suprafața terenurilor cu destinație agricolă (1787,39 ha), mult sub ponderea optimă de 4% necesară pentru protecția solului. Pentru atingerea acestui prag, se recomandă extinderea suprafețelor prin împădurire cu peste 50 ha. Gestionarea sustenabilă a terenurilor și implementarea unor măsuri urgente de protecție a solului sunt esențiale pentru prevenirea degradării continue, menținerea fertilității și protejarea mediului. Această extindere ar putea fi realizată prin împădurirea terenurilor degradate, precum și a celor moderat și puternic erodate, contribuind astfel la protecția solului. Creșterea suprafețelor împădurite va mai contribui și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei, și astfel crearea unor condiții mai favorabile pentru dezvoltarea culturilor agricole. Aplicarea măsurilor de reabilitare a PFP-urilor și împădurirea ar reprezenta un progres semnificativ către o agricultură durabilă și o gestionare mai eficientă a resurselor naturale.

Pentru PFP-urile din perimetrul primăriei Step-Soci sunt propuse următoarele lucrări silvotehnice de îngrijire și conducere a arboretului, precum și completări:

- Rărituri, pe o suprafață de 6,72 ha (5 PFP): Aceste lucrări constau în tăierea unor arbori selectați pentru a reduce densitatea vegetației și a îmbunătăți dezvoltarea celor rămase. Răriturile contribuie la sporirea sănătății pădurii prin îmbunătățirea circulației aerului și a luminii, permițând creșterea arborilor rămăși și susținând biodiversitatea prin crearea unui mediu mai echilibrat.
- Tăieri de igienă, pe 5,16 ha (7 PFP): Lucrările de igienă presupun îndepărtarea arborilor uscați, bolnavi sau afectați de dăunători, prevenind astfel răspândirea bolilor în pădure. Aceste măsuri sunt esențiale pentru menținerea unui ecosistem sănătos și pentru protecția arboretului existent împotriva atacurilor de insecte sau boli.
- Elagaj, pe o suprafață de 4,86 ha (8 PFP): Elagajul presupune îndepărtarea ramurilor uscate, rupte sau dăunătoare din coroana arborilor, promovând o structură aerisită și sănătoasă a pădurii. Această lucrare ajută la prevenirea bolilor și sprijină dezvoltarea unei vegetații inferioare mai viguroase, îmbunătățind astfel rolul ecologic al perdelei forestiere.
- Curățiri, pe o suprafață de 1,92 ha (4 PFP): Curățirile constau în îndepărtarea resturilor vegetale, a speciilor invazive și a materialului lemnos căzut. Aceste lucrări sunt esențiale pentru îmbunătățirea condițiilor de creștere ale arborilor existenți, prevenind acumularea de biomasă uscată, reducând riscurile de incendiu și contribuind la menținerea unui echilibru ecologic stabil în pădure.
- Completări, pe 0,29 ha (2 PFP): Completările vizează plantarea de puieți noi în locurile unde vegetația este insuficientă sau lipsită, contribuind astfel la refacerea continuității perdelei forestiere. Această lucrare ajută la menținerea unei structuri uniforme și funcționale a pădurii, asigurând o protecție mai bună împotriva factorilor climatici și sprijinind biodiversitatea locală.
- Reconstrucție, pe 0,87 ha (2 PFP): În scopul sporirii capacității de protecție și producție a perdelelor forestiere degradate, brăcuite și necorespunzătoare funcțional se aplică trei metode principale de intervenție: substituirea, refaccerea sau ameliorarea.

Aceste lucrări sunt esențiale pentru menținerea funcționalității perdelelor forestiere de protecție, contribuind la protejarea solului, prevenirea eroziunii și protecția ecosistemului local.

De asemenea, se recomandă crearea de noi perdele forestiere în primăria Step Soci, pentru a atinge o pondere optimă de împădurire care va proteja solul și va preveni eroziunea acestuia. alunecările de teren, și pierderea fertilității. Extinderea fondului forestier ar contribui la stabilizarea solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și protejarea culturilor agricole, îmbunătățind astfel microclimatul local, ce va implica un impact direct pozitiv asupra producției agricole. Extinderea suprafeței de pădure va sprijini și protecția infrastructurii locale, ameliorând condițiile ecologice generale ale satului. O primă acțiune ar fi identificarea și prioritizarea terenurilor vulnerabile, în vederea creșterii procentului perdelelor forestiere de protecție, de la 1,1% la 4%, pondere optimă de protejare a terenurilor agricole. Îmbunătățirea gradului de împădurire va avea efecte pozitive asupra biodiversității și va reduce riscurile de calamități naturale. Este important ca măsurile să fie implementate pe termen lung, argumentat, pentru asigurarea gestionării sustenabile a resurselor locale.

2.6. Hazarduri naturale

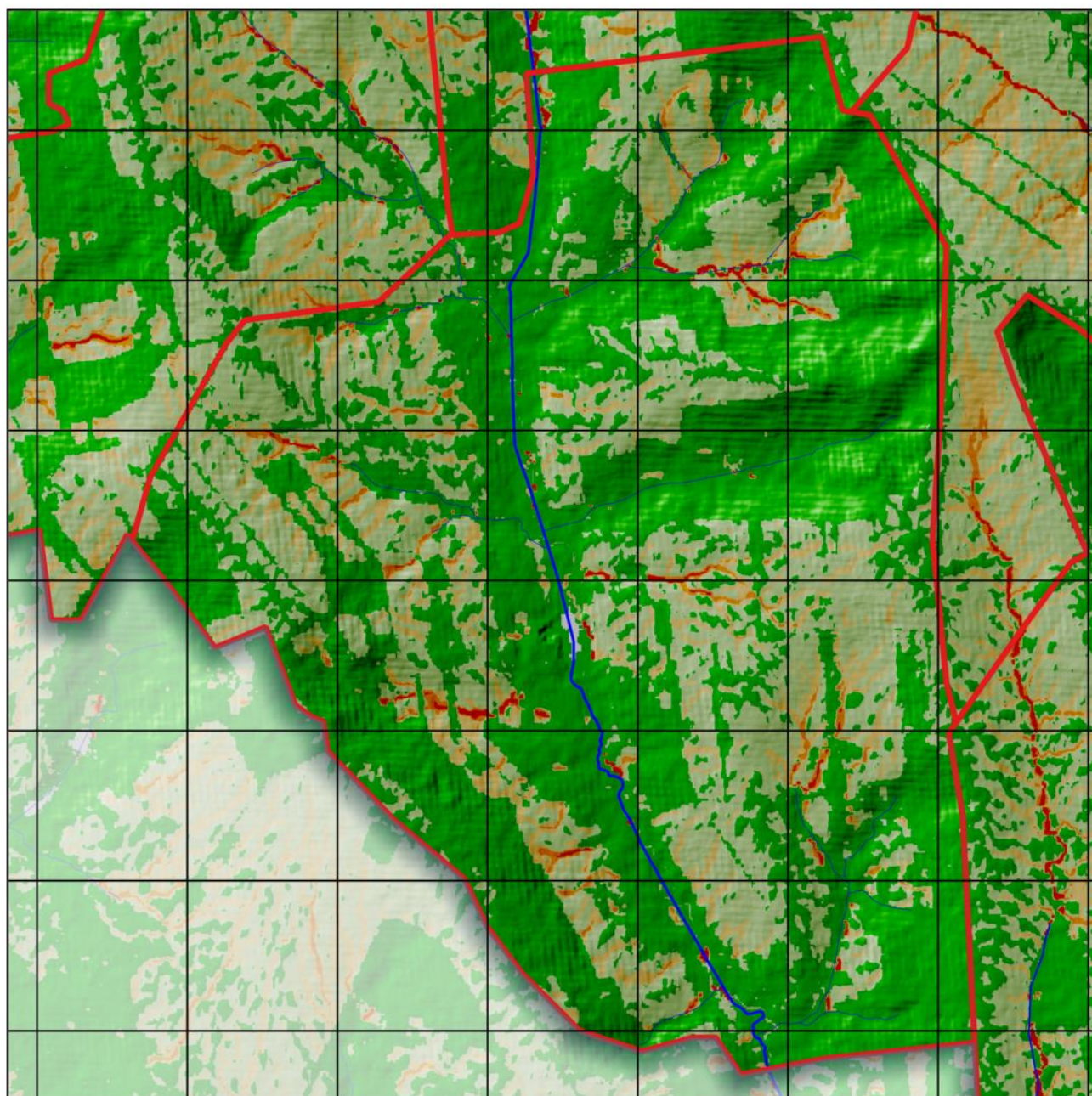
Eroziunea, secetele și alunecările de teren sunt riscuri majore. Adoptarea unor practici agricole durabile, reîmpădurirea și controlul strict al defrișărilor pot diminua impactul acestor fenomene.

2.6.1. Eroziunea solului

În comuna Step-Soci, eroziunea hidrică a solului duce la pierderea a aproximativ 463 tone de sol pe an. Această valoare o plasează la un nivel mediu comparativ cu celelalte comune analizate, ceea ce arată că deși pierderea de sol este notabilă, comuna nu se numără printre cele mai afectate. Eroziunea moderată observată sugerează că relieful local include pante suficient de înclinate pentru a permite scurgeri de apă în timpul ploilor puternice, iar vegetația sau practicile agricole existente nu sunt întotdeauna suficiente pentru a împiedica total aceste scurgeri să antreneze solul.

Rata medie de eroziune a solului este de aproximativ 2,0 tone/ha/an, sub nivelul mediu general, ceea ce sugerează că procesele erozionale sunt destul de bine ținute în frâu pe majoritatea terenurilor. Probabil relieful mai domol sau practicile agricole de protecție contribuie la acest nivel scăzut de pierderi pe unitatea de suprafață. În punctele cele mai expuse din Step-Soci, pierderile pot ajunge la ~222 tone/ha într-un an, evidențiind existența unor versanți cu eroziune notabilă, dar aceste cazuri par izolate. În timp, această pierdere de sol poate diminua fertilitatea terenurilor agricole, ducând la nevoia de îngrășăminte suplimentare și efort sporit pentru menținerea producțiilor. Pentru a preveni agravarea situației, autoritățile și fermierii din Step-Soci pot implementa mai multe măsuri de conservare a solului: lucrări agricole realizate pe conturul pantelor, utilizarea de benzi înierbate pe versanți, semănarea de culturi care acoperă solul în extrasezon și instalarea de perdele forestiere acolo unde lipsesc. Prin asemenea acțiuni, pierderea de sol poate fi redusă, asigurându-se protecția pe termen lung a terenurilor agricole ale comunei.

Eroziunea solului - Comuna Step-Soci

0 2.000 4.000 m

Cantitatea de sol erodat, t/ha/an

Dark Green	<= 2,0	Light Orange	5,0 - 10,0
Light Green	2,0 - 5,0	Orange	10,0 - 20,0
Red	> 20,0		

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură performantă.** Solurile fertile și climatul favorabil permit obținerea unor randamente ridicate dacă se aplică tehnologii moderne (irigații, mecanizare, fertilizări raționale).
2. **Turism rural și cultural.** Peisajele colinare și tradițiile locale pot fi promovate prin pensiuni rurale, trasee tematice, evenimente gastronomice și artizanale.
3. **Energie regenerabilă.** Proiectele solare sau micro-eoliene pot diversifica veniturile și spori independența energetică a comunei.
4. **Acces la fonduri externe.** Programele naționale și europene destinate dezvoltării rurale pot sprijini modernizarea infrastructurii, agricultura durabilă și turismul.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Exodul tinerilor și îmbătrânirea populației.** Lipsa forței de muncă tinere afectează inovarea și evoluția economică.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumurile, rețelele de apă-canal și gestionarea deșeurilor necesită investiții considerabile, fără de care creșterea economică rămâne limitată.
3. **Buget local redus.** Resursele financiare ale primăriei nu pot finanța singure investițiile ample, fiind necesare cofinanțări și parteneriate public-private.
4. **Practicile agricole necorespunzătoare.** Monocultura, abuzul de pesticide și lipsa rotației culturilor pot afecta fertilitatea solului pe termen lung și calitatea apei.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Creșterea productivității prin mecanizare, soiuri performante, sisteme de irigații;
- Asocierea fermierilor în cooperative pentru o mai bună valorificare a producției și acces la piețe;
- Crearea unor platforme de procesare și depozitare (cereale, legume, fructe).

Riscuri:

- Presiune crescută asupra solului și apei;
- Investiții inițiale mari și necesitatea de a se adapta la volatilitatea piețelor agricole.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Practicarea agriculturii ecologice (rotația culturilor, fertilizanți organici, reducerea chimicalelor) pentru menținerea calității solului și a apei;
- Dezvoltarea turismului rural și cultural: pensiuni rurale, trasee tematice, evenimente locale;

- Reîmpăduriri și protecția coridoarelor ecologice pentru a conserva biodiversitatea și a preveni eroziunea.

Riscuri:

- Infrastructură turistică și promovare insuficientă;
- Necesită adaptare și formare profesională suplimentară pentru fermierii care adoptă standardele ecologice.

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă)

Obiective:

- Modernizarea infrastructurii de bază (drumuri, rețea de apă-canal, management deșeuri), contribuind la creșterea calității vieții și atractivității comunei pentru investitori;
- Adoptarea practicilor agricole durabile (rotația culturilor, fertilizare organică, gestionarea apei), prevenind degradarea solului și poluarea apei;
- Crearea de facilități de procesare agroalimentară și inițiative turistice moderate, diversificând economia locală.

Riscuri:

- Costuri inițiale ridicate și timp de implementare mediu-lung;
- Necesită coordonare complexă între autorități, ONG-uri, fermieri și sectorul privat.

4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, **cerealele de toamnă** (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. **Culturile prășitoare de primăvară** precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, **principalii factori limitativi** ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri explică de ce **speciile sensibile la secetă sau la îngheț** (de exemplu, vița-de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp ce **plantele mai rezistente** (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, **utilizările permanente** (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențiind culturile cu pretabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

Comuna Step-Soci are un potențial agricol **moderat**, fără a evidenția vreun lider absolut. **Grâul** totuși este cultura cu cea mai mare adaptabilitate (~34,9% teren potrivit), urmat de aproape de **lucernă** (~34,2%). **Orzul** (~22,0%) și **prunul** (~10,1%) completează lista culturilor cu pretabilitate medie, sugerând oportunități de diversificare a producției (orzul în rotație cu grâu, mici livezi de prun pe terenuri favorabile). Zonele neproductive se pot destina **pășunilor** (~6,4% suprafață optimă pentru pășune). **Viticultura** nu este fezabilă la Step-Soci, iar **piersicul, cartoful și floarea-soarelui** figurează cu indici de favorabilitate reduși – se recomandă **omis** cultivarea acestora pe suprafețe mari, întrucât nu ar fi rentabile.

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealiară pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealiar.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de pretabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu pretabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Step-Soci, Raionul Orhei** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței pădurilor	▪ Suprafață împădurită (ha)	+163 ha	30.000 – 50.000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere	▪ Suprafață fâșii forestiere	+50 ha	~63.300 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și

forestiere de protecție	(ha)			Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Plantarea și/sau conservarea vegetației riverane	▪ Suprafață restaurată (ha)	62 ha	4.500-16.000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.4. Promovare a culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	▪ Cantitate biomasă utilizată (tone) ▪ Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie	22 ha	Dezvoltarea culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). ▪ Planul Național „Construim Moldova Europeană”, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.5. Reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de uscare și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	▪ Suprafață reconstruită (ha)	111 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.6. Reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție a terenurilor agricole	▪ Suprafață reconstruită (ha)	28,55 ha	22 000 – 35 000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027; ▪ Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. ▪ Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon
1.7. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a	▪ Rapoarte anuale ▪ Număr de intervenții	221,65 ha	Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha. Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha.	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027

pășunatului în păduri			Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.	
1.8. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere	- Rapoarte anuale - Numărul de studii efectuate - Procentul de păduri monitorizate anual. - Numărul de probe de sol și vegetație analizate	221,65 ha	2.000 lei/ha anual	- Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. - Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.9. Prevenirea și limitarea incendiilor	- Studii de caz - Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha)	221,65 ha	4.650 lei și 13.900 lei pe an	- Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. - Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Proiectul „EU4 Moldova Rezilientă – Stat Sigur, Comunități Puternice”
1.10. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori	- Număr de sisteme implementate - Procentajul de păduri monitorizate	221,65 ha	13.500 lei pe an	- Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. - Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole afectate de ravene	Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri hidrotehnice și fito-ameliorative (ha)	14 ha	165–310 mii lei/ha	- Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. - Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) - Proiectul Băncii Mondiale "Agricultură Competitivă în Moldova" (MACP) Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.2 Extinderea terenurilor irigate	Suprafața terenurilor irigate (ha)	+39 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	- Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. - Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de	678 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	- Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. - Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME).

	apă (ha) ▪ Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) ▪ Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă ▪ Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri de apă pe kilogram de produs)			Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). ▪ Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). ▪ Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). ▪ Proiecte internaționale și parteneriate Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	▪ Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha	-1 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. ▪ Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	▪ Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha	-1 ha	64,2 mii lei/ha	▪ Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). ▪ Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025
2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare) în păduri	▪ Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au fost convertite în păduri	10 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	▪ Bugetul de stat și local; ▪ AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe
2.7 Creșterea cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește e agregarea	▪ Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a	194 ha	7.000 - 11.500 lei/ha	▪ Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori

și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.	îmbunătăți agregarea solului. ▪ Reducere a formării crustei pe sol.			
2.8 Măsuri de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol	▪ Reducere a emisiilor de CO₂ ▪ Creșterea conținutului de materie organică ▪ Îmbunătățirea biodiversității solului	39 ha	33.000 - 70.000 lei/an	▪ Bugetul de stat și fonduri internaționale ▪ Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) Programul AgreeenaCarbon
2.9 Măsuri de management pentru ameliorarea terenurilor sărăturate	▪ Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha	58 ha	12.000 - 23.500 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)
2.10 Măsuri de management pentru prevenirea degradării prin destructurare și crustificare	▪ Suprafața totală de teren agricol protejată împotriva eroziunii, ha	19 ha	35.000 – 55.500 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
2.11 Măsuri pentru prevenirea degradării solului prin compactare	▪ Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha	10 ha	1.250 - 3.300 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul Durabil al Terenurilor" (MDT). Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)
2.12 Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea poluării solului	▪ Suprafața terenurilor erodate reabilite, ha	968 ha	15.000 – 25.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, Surse externe. ▪ Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) ▪ Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)

2.13 Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradare a solului, ha	968 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	- Bugetul de stat, Surse externe. - Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) - Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) - Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14 Amendarea solurilor acide și alcaline	Suprafața terenurilor ameliorate, ha	4 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	- Bugetul de stat, Surse externe. - Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Fondul Ecologic Național - EU Neighbourhood Instrument
2.15 Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	Suprafața de teren protejată, ha	39 ha	70.500-161.500 lei/ha	- Bugetul de stat, Surse externe. - MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD - Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16 Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	Conduc la modificarea albedoului la nivel local și eliminarea unor gaze cu efect de seră	19 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe. - Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA
2.17 Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatare miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	Suprafața de teren reabilitată, ha	4 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe. - Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) - Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
2.18 Amenajarea pajiștilor	Suprafața pajiștilor amenajate, ha	462,85 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe. - Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) - Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
3.1 Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	Suprafața terenurilor consolidate, ha	19 ha	6.000–15.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe. - Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. - Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) - Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA

3.2 Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	▪ Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionare a terenurilor ▪ Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil	968 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Proiectul Agricultură Competitivă (MAC-P). ▪ Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate
3.3 Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	▪ Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha	968 ha	97.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Proiectul Băncii Mondiale „Agricultură Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.4 Practicarea asolamentului și rotației culturilor	▪ Creșterea producțiilor agricole; ▪ Conservarea biodiversității ▪ Reducerea presiunii bolilor, buruienilor și dăunătorilor	774 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără întoarcerea brazdei	▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrare a carbonului; ▪ Intensificare a activității biologice a solului; ▪ Creșterea fertilității solului	136 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) ▪ Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) ▪ Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile
3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și	▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrare a carbonului; ▪ Intensificare	4 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) Proiectul „Agricultură Competitivă în Moldova” (MAC-P)

executarea lucrărilor la umiditatea optimă	a activității biologice și fertilității solului			
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia	39 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor - Subvenții pentru îmbunătățiri funciare Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.8 Înființarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	- Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; - Creșterea cantității de materie organică acumulată în sol	774 ha	3.250 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.9 Implementarea semănatului dublu	Reducerea volumului de apă curgătoare pe suprafața terenului	19 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.10 Extinderea sistemului de agricultură conservativă	Perturbare a minimă a solului	97 ha	3.600 - 6.700 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) - Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Programul vânzări în rate 2KR în agricultura performantă irigată
3.11 Implementarea măsurilor privind managementul integrat al resurselor de apă	- Suprafața de teren agricol irigat (hectare). - Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate.	97 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru implementare inițială + operare pe un an)	- Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.
3.12 Alegerea unei tehnologii optime de irigare	- Reducerea pierderilor de apă; - Creșterea randamentului de utilizare a apei de irigat	97 ha	pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha pentru irigare prin aspersiune	- Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat - Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) - Granturi oferite de UCIP IFAD - Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”

	Suprafața de teren irigată (hectare)		(pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha	
3.13 Măsuri de atenuare a eroziunii hidrice	Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafața	97 ha	23.000 - 44.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Proiectului Agricultura Competitivă (MAC-P) - Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.14 Măsuri de atenuare pentru îmbunătățirea conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	- Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; - Creșterea biodiversității; îmbunătățirea microclimatului	97 ha	2.050.000 – 4.100.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.15 Construcția unor acumulări de compensare	Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării	58 ha	28.000 - 45.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) - Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) - Granturi oferite de UCIP IFAD Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.16 Crearea de noi zone umede	- Îmbunătățirea microclimatului - Biodiversitatea - Protecția împotriva inundațiilor	58 ha	60.000 – 130.000 lei/ha anual	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor/canal elor	- Reținerea particulelor de sol,; - Evitarea eutrofizării, - Producere de biomasa	2 ha	55.000 lei/ha	- Bugetul de stat, fonduri externe - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) - Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) - Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” - Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” - Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global

				pentru biodiversitate Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova
3.18 Reabilitarea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	▪ Suprafața totală irigată anual	58 ha	pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
  - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investiționale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă – 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.
  - **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.
- **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
- **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
- **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
- **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
- **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
- **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă.

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acestora pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;
- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenariat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.
- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Suținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;
- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrule verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supervizeze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspective suplimentare

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Step-Soci are un potențial agricol și peisagistic important**, ce poate fi valorificat prin strategii adecvate de dezvoltare rurală.
2. **Scenariile de dezvoltare** (agricultură intensivă, ecologică-turistică, sau mixtă) oferă soluții adaptabile, putând fi combinate în funcție de disponibilitatea resurselor și prioritățile comunității.
3. **Modernizarea infrastructurii** (drumuri, rețea de apă-canal, gestionarea deșeurilor) și **practicile agricole durabile** (rotația culturilor, fertilizare organică) sunt esențiale pentru a asigura o creștere economică și protecția mediului pe termen lung.
4. **Accesarea fondurilor externe** (europene, guvernamentale, private) și **parteneriatele public-private** pot accelera implementarea proiectelor prioritare, creând locuri de muncă și consolidând economia locală.
5. **Implicarea comunității și transparența administrativă** în toate etapele sunt cruciale pentru acceptare locală, eficiență și durabilitate a măsurilor propuse.

Prin implementarea consecventă a acestui Plan Local de Acțiuni, comuna Step-Soci poate deveni un model de dezvoltare rurală echilibrată, unde agricultura performantă, infrastructura modernă și protecția mediului se îmbină armonios în beneficiul locuitorilor și al generațiilor viitoare.

BIBLIOGRAFIE

- Documente și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Orhei
- Reglementări naționale și europene privind dezvoltarea rurală, agricultura și protecția mediului
- Date și analize ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în agricultură ecologică și turism rural din Republica Moldova

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Step-Soci (delimitare, categorii de utilizare a terenurilor, infrastructură)
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția populației, structura gospodăriilor, producția agricolă
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante pentru dezvoltarea locală și protecția mediului
4. **Proiecte și inițiative locale** – Modele de succes în agricultură, turism, mediu
5. **Rezultate consultări** – Interviu și sondaje efectuate cu locuitorii despre nevoile și prioritățile comunei

Anexa 2. Lista și caracteristica perdelelor forestiere de protecție examinate în teren în cadrul Proiectului

Cod PFP	Contur	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Grad de uscare	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața, ha
O08001	463	0,85	4	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	0,85
O08002	354	1,18		5	20	7SC3PA	SC	U1	satisfăcătoare	rărituri	1,18
O08003	2	0,07	2	1	35	10NU	NU	U2	nesatisfăcătoare	reconstrucție	0,07
										îngrijirea culturilor	0,07
										completări	0,07
O08004	4	1,32	4	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	1,32
O08005	172	1,34		2	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	1,34
O08006	420	0,22	4	3	15	10SC	SC	U2	nesatisfăcătoare	completări	0,22
										îngrijirea culturilor	0,22
O08007	335	0,21	2	1	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	0,21
O08008	509	0,55	6	4	10	8CI2DT	CI	U1	nesatisfăcătoare	curățiri	0,55
O08009	531	0,36	2	1	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,36
O08010	133	0,18	2	1	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,18
O08011	419	0,27	4	2	35	8NU2DT	NU	U1	nesatisfăcătoare	rărituri	0,27
O08012	420	0,45	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,45
O08013	345	0,31	2	1	10	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,31
O08014	412	0,53	2	1	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,53
O08015	428	1,75	6	4	15	10SC	SC	U1	satisfăcătoare	rărituri	1,75
O08016	372	1,46	4	2	40	9NU1ARA	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	1,46
O08017	373	2,69	4	2	20	8PA2DT	PA	U1	nesatisfăcătoare	rărituri	2,69
O08018	368	0,8	-	-	-	-	-	-	nesatisfăcătoare (vegetația lipsește)	reconstrucție	0,8
O08019	68	0,62	6	4	15	7SC3PA	SC	U1	satisfăcătoare	curățiri	0,62
O08020	386	0,15		4	15	10SC	SC	U1	satisfăcătoare	curățiri	0,15
O08021	388	0,6	6	4	20	10SC	SC	U1	satisfăcătoare	curățiri	0,6
O08022	451	0,17	2	1	50	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	0,17
O08023	448	1,4	4	2	50	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	elagaj	1,4
O08024	404	0,21	2	1	35	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	0,21
O08025	467	0,83	6	4	15	7SC2PA1DT	SC	U1	nesatisfăcătoare	rărituri	0,83
O08026	606	0,89	4	2	35	10NU	NU	U1	nesatisfăcătoare	tăieri de igienă	0,89
O08027	359	0,34	4	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	tăieri de igienă	0,34
Total	27	19,75									20,11

Costuri etimative

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Compoziția	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața intervenție, ha	Harta tehnologică, nr	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculare prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
O08001	0,85	10NU	tăieri de igienă	0,85	13	2073,32	1762,32
O08002	1,18	7SC3PA	rărituri	1,18	12	6669,74	7870,29
O08003	0,07	10NU	reconstrucție	0,07	3	34042,47	2382,97
O08004	1,32	10NU	tăieri de igienă	1,32	13	2073,32	2736,78
O08005	1,34	10NU	tăieri de igienă	1,34	13	2073,32	2778,25
O08006	0,22	10SC	completări și îngrijirea culturilor	0,22	1	79713,98	17537,08
O08007	0,21	10NU	tăieri de igienă	0,21	13	2073,32	435,40
O08008	0,55	8CI2DT	curățiri	0,55	10	2838,94	1561,42
O08009	0,36	10NU	elagaj	0,36	32	15250,86	5490,31
O08010	0,18	10NU	elagaj	0,18	32	15250,86	2745,15
O08011	0,27	8NU2DT	rărituri	0,27	12	6669,74	1800,83
O08012	0,45	10NU	elagaj	0,45	32	15250,86	6862,89
O08013	0,31	10NU	elagaj	0,31	32	15250,86	4727,77
O08014	0,53	10NU	elagaj	0,53	32	15250,86	8082,96
O08015	1,75	10SC	rărituri	1,75	12	6669,74	11672,05
O08016	1,46	9NU1ARA	elagaj	1,46	32	15250,86	22266,26
O08017	2,69	8PA2DT	rărituri	2,69	12	6669,74	17941,60
O08018	0,8	vegetația lipsește	reconstrucție (ST)	0,8	8	84791,77	67833,42
O08019	0,62	7SC3PA	curățiri	0,62	10	2838,94	1760,14
O08020	0,15	10SC	curățiri	0,15	10	2838,94	425,84
O08021	0,6	10SC	curățiri	0,6	10	2838,94	1703,36
O08022	0,17	10NU	elagaj	0,17	32	15250,86	2592,65
O08023	1,4	10NU	elagaj	1,4	32	15250,86	21351,20
O08024	0,21	10NU	tăieri de igienă	0,21	13	2073,32	435,40
O08025	0,83	7SC2PA1DT	rărituri	0,83	12	6669,74	5535,88
O08026	0,89	10NU	tăieri de igienă	0,89	13	2073,32	1845,25
O08027	0,34	10NU	tăieri de igienă	0,34	13	2073,32	704,93
Total	19,75			19,75		379772,80	222842,39